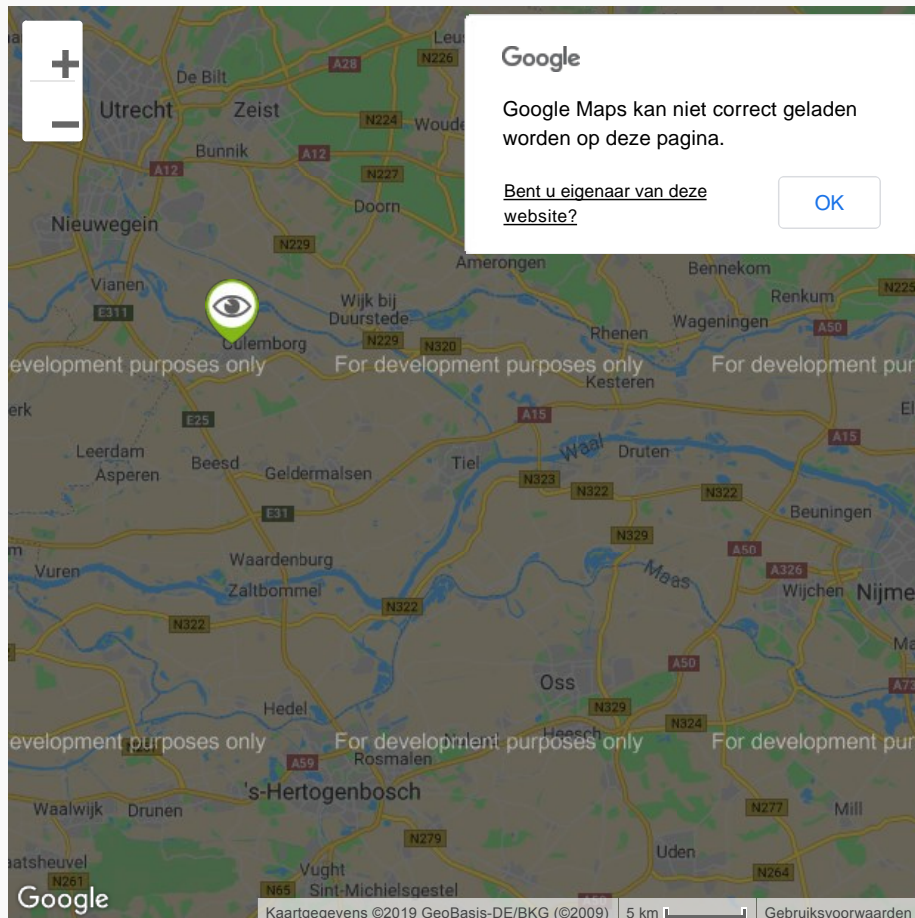

INUNDATIEBANK CULEMBORG

Culemborg

De Nieuwe Hollandse Waterlinie was ooit een belangrijke verdedigingslinie van Muiden tot aan de Biesbosch, met het water als ultiem wapen. In tijden van oorlog liet men het land namelijk opzettelijk onder water lopen om zo de vijand tegen te houden. De grote rivieren waren tegelijkertijd een onneembare hindernis, zolang ondiepe plaatsen en bruggen bewaakt werden door sterke bolwerken.

De Inundatiebank is een grote bank langs de oude Diefdijk bij Culemborg. De bank geeft het vroegere waterpeil van een ondergelopen gebied weer. Op de bank kun je meer informatie lezen over de historie van en de natuur op die plek. De tekst op de bank lees je alvast hier: Bij de schoolplaat 1795In 1794/'95 vielen de Fransen ons land binnen. De Waterlinie werd in werking gesteld. De 'Dijkpost aan het Spoel' was aangelegd ter verdediging van een bij oorlogsdreiging te maken coupure in de Lekdijk. Het vroom dat het kraakte, de Waterlinie bevroor en zelfs de Lek lag dicht. De Waterlinie faalde en de Fransen trokken bij het veer van Culemborg over bevroren rivier. Bij de zwart-wit prent van 1814In 1815 werd in de dijk bij Het Spoel een waaiersluis gebouwd (afgebroken 1978). Met de sluis kon het Culemborgse Veld onder water worden gezet. Hierdoor trad de Nieuwe Hollandse Waterlinie als verdedigingslinie in dit gebied in werking. Ter bescherming van de sluis werd in 1815 een geschutsbatterij voor tien vuurmonden ingericht. Bij de kleurenprent van 1880In 1879 werd de Batterij aan het Spoel verbouwd tot een klein fort - een Werk - met vier grondgedekte bomvrije gebouwen: het Werk aan het Spoel. Twee van de vier bomvrije gebouwen zijn verdwenen. Werk aan het Spoel fungeerde tot in de meidagen van 1940 als een belangrijk voorwerk van Fort Everdingen (gebouwd 1842-1847). Het Lek-access (letterlijk toegang) bestaat uit de hoger gelegen rivierdijken en Lek. Zij vormden voor de vijand een mogelijke doorgang in de waterhindernis van de onderwater gezette polders. Om deze accessen af te grendelen werden forten aangelegd in de Waterlinie. In het Lek-access zijn dat op de zuidoever: Werk aan het Spoel en Fort Everdingen. Op de noordoever: de loopgravenstelling het Werk aan de Groeneweg en Fort Honswijk. Bij het beeld van de kogelvangerIn het weiland achter Werk aan het Spoel staat een hoge vrijstaande gemetselde muur op ondersteunende bogen. De

muur is een kogelvanger, een restant van een schietbaan. De muur was destijds bekleed met planken en diende om afzwaaiers op te vangen. De Limietpalen van hardsteen bij Werk aan het Spoel dateren van ca. 1850. Op deze militaire grenspalen staat een O en een volgnummer. De O staat voor Ministerie van Oorlog. Alle gronden binnen de limietstenen waren eigendom van en vielen onder directe zeggenschap van het ministerie. Een aantal van die hardstenen grenspalen is nog langs de paden rondom het Spoel te ontdekken. Bij het moderne fortontwerp van Ronald Rietveld met het verleden als inspiratiebron werd Werk aan het Spoel tussen 2009 en 2011 heringericht naar een ontwerp van Rietveld Landscape en Atelier de Lyon. Het ooit verwaarloosde fort met de verdwenen waaiersluis is een prachtige grassculptuur geworden. Het markante Forthuis is van MONK Architecten. Bij prent oeverwaluwlIn het voorjaar en de zomer kunt u langs de Lek oeverwaluwen zien: kleine, bruine zwaluwtjes met een zoemend roepje: brt brt. In een steile oever graven zij hun nestpijp van meer dan een halve meter lang. In najaar en winter worden de uiterwaarden bevolkt door duizenden grauwe, brand- en kolganzen. Zij houden de vegetatie kort en zorgen er met de Gallowayrunderen voor dat de uiterwaarden niet dichtgroeien met wilgen.